

УДК 821.161Базилевський

ПОЕТИЧНА ІСТОРІОСОФІЯ ВОЛОДИМИРА БАЗИЛЕВСЬКОГО

Сотникова В.Є.

Інститут філології
Київського університету імені Бориса Грінченка

У статті проаналізовано поетичну історіософію Володимира Базилевського з погляду спадкоємності традицій Пантелеймона Куліша та Євгена Маланюка. Творчість класиків сприймається як підґрунтя для формування авторської художньої концепції історії України. Відзначається, що В. Базилевський послідовно розкриває власний міф про Україну від часів античності і дотепер, тлумачить хід історичних подій крізь призму діянь прецедентних постатей.

Ключові слова: Володимир Базилевський, історіософія, античність, Пантелеймон Куліш, Євген Маланюк, українська державність.

Постановка проблеми. Терміном «історіософія» означають релігійно-філософські чи філософсько-ірраціонально-містичні уявлення про історичний процес та відповідні теоретичні схеми розвитку такого процесу і відповідні способи теоретизування. Будь-яка історіософська концепція виходить з того, що існує історичний процес як такий, але першопричини історичного руху принципово не можуть бути до кінця раціонально осмислені і логічно концептуалізовані [13]. Саме поняття «історіософія» було введено в науковий обіг у XIX ст., але довгий час використовувалось тільки в історичній, філософській чи політичній царинах.

Історіософія митця виникає внаслідок переосмислення історії у філософському аспекті і часто є однією зі складових концепції творчості [4, с. 8]. Історіософія поета – це сукупність його власних філософських версій щодо історичних подій світових і національних, їх оцінок, тлума-

чень історичних подій у контексті їх наслідків для держави.

Історіософія була центральною темою творчості українських письменників протягом довгих століть від доби бароко до сьогодні. Актуальність вивчення минувшини особливо зростає в переломні моменти історії. Своєю поетичною історіософією В. Базилевський «включається» у тривалий діалог українських митців про державотворчі процеси на території України, намагаючись дати свою оцінку минулому та спрогнозувати подальший шлях розвитку країни.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Позаяк протягом тривалого часу (від доби високого модернізму і 1980-х рр.) традиція філософського осмислення історії в українській літературі була перервана, то і її дослідження переважно ставали частиною комплексного аналізу творчості класиків (В. Артюха «Історіософія Пантелеймона Куліша: від роман-

тизму до позитивізму», Астаф'єв О. «До проблеми історіософії Євгена Маланюка»). У середині 1980-х рр. В. Базилевський, створюючи власний міф про Україну, стає одним із тих митців, для якого художнє тлумачення історії є органічним складником творчості. Незважаючи на постійний інтерес поета до історіософії, спеціальних праць, присвячених дослідженню цього аспекту його мистецької реалізації, практично немає.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначити основні параметри художньої концепції історії В. Базилевського, окреслити її зв'язок із романтичним та модерним міфом про Україну, зокрема в інтерпретації П. Куліша і Є. Маланюка, встановити спільні та індивідуально-авторські доміанти авторської поетичної історіософії.

Виклад основного матеріалу. Сучасні підходи щодо змістового навантаження поняття «історіософія» позначені не просто розмаїтістю, але й помітною суперечливістю. На думку К. Кислюка, вони можуть бути зведені до простої альтернативи: або 1) історіософія як така є синонімом (частковим чи абсолютним) поняття «філософія історії», або 2) вона є специфічним різновидом історико-пізнавальної діяльності, причому часто ототожнюванам із «міфологією» [7, с. 9–10].

Історіософія не вивчає причиново-наслідкові зв'язки, орієнтовані на раціональне знання. Для неї важливий світогляд історика, а отже, тут принциповим є ірраціональне заглиблення в історичне буття людини, виведення знання без звертання до досвіду, а за допомогою рефлексії, роздумів, пізнання суперечностей, аналізу власного психічного стану. В історіософії превалує інтуїтивне, естетичне переживання, релігійно-етичне осягнення основ історичного життя людини. Тут на першому плані осмислення трагічності історичного розвитку.

Традиція поетичного осмислення історії української державності сягає XIX ст. Із-поміж митців того часу історіософським характером творчості вирізнявся Пантелеймон Куліш, який мав чітку політичну ідеологію, що сформувалася ще за часів його діяльності в Кирило-Мефодіївському товаристві. Упродовж усього життя письменника його погляди на історію зазнавали змін і мали вияв і у його критичних працях («Україна. Од початку України до батька Хмельницького», «Повість про український народ»), у художніх творах («Чорна рада», «Досвітки») і навіть приватному листуванні. Основні положення Кулішевої історіософської концепції можна звести до оцінки минулого (критичний погляд на козацтво після Б.Хмельницького), докір сучасникам за «хахлацтво» і думки про майбутнє (їхню актуальність особливо поцінуюватимуть ідеологічні заспівувачі розстріляного Відродження, скажімо, М. Зеров у сонеті «Куліш» висновуватиме про його здобутки: «в Європі хоче ставити курінь», а В. Петров присвятить постаті письменника ґрунтовне наукове дослідження «Пантелеймон Куліш у п'ятдесяті роки»). Підсумком багаторічної художньої та наукової діяльності П. Куліша стали створення жанру історичного роману як результат осмислення минулого і репутація суперечливої постаті. Це свого часу зумовило, з одного боку, значний інтерес до його позицій в українському зрілому модернізмі та, з друго-

го боку, ідеологічно упереджене «буржуазний націоналіст» від радянської критики, яка активно створювала міф про антагонізм П. Куліша і Т. Шевченка.

П. Куліш був послідовним в ідеї відродження України і у своїй творчості, незважаючи на зміни в суспільно-політичних поглядах, розвивав тему національної свідомості українців, бо був переконаний, що тогочасне українське національне життя «занепало» і потребувало «оновлення». На думку В. Петрова, суттєвим є те, що тема «оновлення» нації у П.Куліша нерозривно пов'язана з темою «письменників». Відродити національні сили України із занепаду не можна, як гадає П. Куліш, без розвитку творчої діяльності письменників. Проблема відродження нації тлумачиться ним як проблема насамперед, літературна, тобто як відродження національної літератури.

Перебуваючи в межах романтичної світоглядної парадигми, П. Куліш у своїх творах досить часто вживає концепт «дух народу», «народний дух», «український дух». У його розумінні, за спостереженням В. Артюха, «дух народу» твориться Божественним Провидінням і стає першоосновою світосприйняття на рівні душі представника того чи іншого народу [1, с. 11]. «Дух народу» у П. Куліша не лише пасивно виявляє себе в національній мові, фольклорі чи звичаєвому праві народу («наші звичаї народні та ж сама історія народного духу нашого, що і народна дума...») [9, с. 269]), але є і творчою силою історії цього народу. Він керує як рухом народу в часі, так і діями окремих представників цього народу. Тому український митець несвідомо підкоряється його велінню, а здобутки власної творчості стають виявом «духу народу». Приміром, «сам Котляревський не знав добре, що він творить. Він покорявся невідомому велінню народного духа; був тільки знаряддям українського світогляду» [9, с. 404].

П. Куліш сформував свій погляд на розвиток української історії, згідно з яким Золотий вік залишився в минулому, за часів Київської Русі. Саме тоді «дух народу» через рух в часі зміг створити всю унікальність українського етносу. «Знаючи з історичного досвіду, як уставали нації, повержені незгодою або дикою силою в прах, уповаймо духом бодрим, що в нашій давнині за-тайлася сила невмируща і що ми тією силою дійдемо колись до того зросту, який сама природа нам на роду написала» [10, с. 408]. Ідеальним у «золотому віці» української історії, на думку П. Куліша, був період Давньої Русі: «... жоден край Європи не виявляв більше даних для розумового й морального поступу, як Мономахова Русь. У дотатарський період, у нас у Києві починалося щось грандіозно-поетичне...» [10, с. 244]. Та цей ідеальний стан суспільного існування перервала «татарщина», здеформувавши народний дух. Саме привнесення «татарського елемента», вважав П. Куліш, збудує в нашому народному духові неусвідомлювані руйнівні інстинкти.

Пізніше на основі «татарщини» формується в українському суспільстві соціальна верства голоти. Як і татарська орда, голота не любить «плуґа» і не хоче жити із результатів своєї праці. Голота – не клас чи соціальний стан, а спосіб життя і стиль поведінки людини. Ніці інстинкти голоти

П. Куліш, починаючи з 1860-х років, все частіше пов'язує зі соціальним станом низового козацтва. В історичну добу Козаччини голота-козацтво як носій елементів чужого «духу» і спричиняє, на думку П. Куліша, занепад України. І тут з усією гостротою постає проблема співвідношення маси («натовпу»), національної аристократії та визначної особи в історії, яку письменник художньо ілюструє в «Чорній раді».

П. Куліш не сприймає не тільки криваві козацькі діяння в історії України. Він однаково засуджує всі прояви нецивілізованості, абстрагуючись від її національної приналежності: *«Ми пущя собі в козацькому завзятті не шукаєм, / Щастя й долі в езуїтському лукавстві не бчаєм... Ми про давні давна без гніву й лукавства спогадаймо, / Про безладде наших бідолашних предків заспіваймо»* [11]. Тоді як оздоровлення історії української нації можливе через повернення до традиції українського способу життя, яке П. Куліш розробив у своїй «хутірській філософії» [1, с. 15]. Ці ідеї він розвиває у «Листах з хутора» (1861), «Хуторской философии и удаленной от света поэзии» (1879), «Хуторній поезії» (1882). «Хутір» у П. Куліша – це антитеза «городу». Це те місце, де за принципом взаємопроникливості поєднуються природа, індивід та народ і, врешті, формується стан первинної автентичності, яка протистоїть несправжності міського способу життя.

П. Куліш виступає рішучим противником усього того, що не відповідає його власній, почасти міфологізованій «правді», маніфестованій у досить виразній системі опозицій, найвідоміші з яких – протиставлення «культурництва» «руїніцтву», «хутору» – «місту».

Але за всієї своєї міфологічності «внутрішня правда» П. Куліша була сцієнтизованою версією в порівнянні із просвітницькою утопією про Україну як про рай на землі. Це був образ «малювничої України», «нового Едему», колиски слов'янської культури, не зіпсованої західними впливами. У такому вигляді цей вирій був дбайливо випестуваний просвітницьки налаштованими істориками, літераторами й мандрівниками кінця XVIII – початку XIX ст. й у наступні кілька десятиліть активно пропагувався романтично налаштованими митцями [7, с. 150].

Вітчизняну традицію історіософії П. Куліша продовжив Євген Маланюк. Він розвивав ідеї історичної аналогії долі України та Еллади, продовжував боротьбу з національним комплексом «малороса», закликав до відродження історичної пам'яті та актуалізував увагу до знакових героїчних постатей минулого як зразків для наслідування. Є. Маланюк послідовно доводив свої міркування в художніх текстах (збірки «Стилет і стилос», «Остання весна») та публіцистичних працях («Нариси з історії нашої культури», «Малоросійство»). Результатом його творчої діяльності став міф про *Степову Елладу*, концепція «антималоросійського» шляху розвитку нації, одним із художніх втілень якої були прецедентні міфічні та історичні постаті у його ліриці.

Досліджуючи кулішівські мотиви у творчості Є. Маланюка, І. Немченко узагальнив спостереження зв'язку двох поетів: «Той же войовничий дух, та сама різкість викривача й така сама жага патріотичного чину» [12, с. 45]. Це виразно про-

стежується в диптиху «Пам'яті Куліша», який увійшов до збірки 1925 року «Стилет і стилос», що, безсумнівно, є збіркою-декларацією, кожен із віршів якої є програмою дії Маланюка-поета і Маланюка-громадянина, для якого ці іпостасі нероздільні. У диптиху інвективи «гнівної музи» «пражанина» адресовані «переконаним халам». Побудований як потрійний діалог – із «малоросами» (про це вказано в присвяті), із П. Кулішем і самим собою – твір є художнім осмислення теми месіанства поета в координатах «марнота зусиль – вищий сенс», драматичний аспект якої оприявлюють мотив малоросійства та мотив подвижницької, але не поцінованої (чи радше – не засвоєної сучасниками) праці П. Куліша.

Є. Маланюк вважав, що протягом століть підневільного «бездержавного» життя поміж українців сформувався і став переважати тип раба, «хохла-малороса». Це істота абсолютно байдужа до проблем державності й самостійності України, котра вже звикла до свого малоросійського (хохлацького) стану і статусу. Своєю чергою, вважав Є. Маланюк, тип «здрибнілого мікро-малороса» бере виток у традиційній слов'янській лагідності, доброти та гостинності, котрі гіпертрофовано притаманні українцям і якими постійно користалися загарбники та окупанти різних мастей. У цій своїй лагідності та «миломовності» (авторський вислів) Україна схожа на естетично розвинену пісенну Елладу. Це й не випадково, адже українських теренах було багато давньогрецьких колоній, тож еллінська культура транслювалася сусіднім народам і дійшла до українців. Антична культура потрапила до Київської Русі (а через неї – до України) і через контакти з Візантійською імперією. Ось саме з цими «еллінськими» рисами в українстві Маланюк і вів безкомпромісну боротьбу, протиставляючи їм «державницький чин» Давнього Риму [8, с. 326].

Є. Маланюк продовжує традицію П. Куліша, оспівуючи образ княжої доби як своєрідної історіософської концепції України, поєднавши художню домінанту з притаманною їй історичною конкретикою. Зокрема, у культурологічно-історичних дослідженнях «Нариси з історії нашої культури» (1954) княжій добі як символу епохи державності відведена особлива роль.

У творенні образу України Є. Маланюк виходить із конкретних історичних, етногенетичних та географічних реалій, тому таким суперечливим і роздвоєним вибудовується цей образ у його поезії. Концепцію долі України він розкриває через наскрізні образи-символи Степової Еллади та Земної Мадонни, що проходять майже крізь увесь поетичний доробок. Це, з одного боку, персоніфікація рідної країни в жіночому образі, а з другого – проекція персонажа на Україну в широкому історико-філософському плані.

У зачинному катрені своєї неповторної «Варязької балади» Є. Маланюк «варязьку сталь і візантійську мідь» кладе у підмурівок Київської Русі – першої української держави. Сталь і мідь у поета – синтезовані ознаки давньої могутньої східноєвропейської держави, сформовані найкращими впливами обох стихій. Для висвітлення складного процесу формування першої держави на Сході Європи поет звертається не тільки до історичних, а й до міфологічних образів.

Особливістю історіософської поезії Є. Маланюка є звернення до історичних постатей, які втілюють чи символізують етапи національного самоусвідомлення нашого народу. При цьому його поетичну уяву хвилюють постаті насправді значущі, натури цілісні, такі, як король Данило, гетьман Мазепа, Симон Петлюра, Василь Тютюнник, які відзначалися сильним характером і незламним духом. У такий спосіб поряд із культом держави поет творить культ героя.

Творчість нашого сучасника В. Базилевського вирізняється суспільно-політичною, історико-культурною тематикою. Він звертається до історіософської традиції, яку започаткував П. Куліш та активно розвивав Є. Маланюк. Як і його ідейні попередники, у минулому держави В. Базилевський вбачає шлях до розбудови її майбутнього. Він переконаний, що, досконало опрацювавши історичну спадщину, можна сформулювати цілісну картину розвитку та становлення України. Отже, наслідують окреслене Є. Маланюком творче кредо: *«Як в нації вождя нема, / тоді вожді її поети»* (вірш «Посланіє»).

Для В. Базилевського розвиток України як держави починається від часів *Скіфської Еллади*, чий «пасив і рабський дух» прокляв Є. Маланюк. Справжній митець, на думку В. Базилевського, має бути воїном, як давньоримський бог Марс. У цьому твердженні також простежується вплив Є. Маланюка, який оспівував державність Риму. Тож не випадковою обидва поети проводять паралель до давньоримського, а не давньогрецького божества. Цей образ відповідає концепції поета-воїна, який жертвує собою заради вищої мети. Такими воїнами були П. Куліш та Є. Маланюк, які не пристосовувалися до зовнішніх обставин, а залишалися вірними своїм ідеям. Саме в такому світлі В. Базилевський змальовує класиків української літератури з виразними історіософськими ідеями (вірші «На смерть Пантелеймона Куліша», «Поет, що Скіфської Еллади...», «Про Нечуя», «Подаленіли сяючі води...»).

Своє ставлення до Є. Маланюка В. Базилевський окреслив словами: *«Маланюк-Сізіф – це виклик історичній долі українства. Відчайдушний протест проти кричущої несправедливості. Подолання комплексу рабства»* [3, с. 51]. Він продовжує творчий шлях «пражанина» на ідейно-тематичному рівні своїх ліричних творів, а також в окремих есеях («Холодний душ історії»). Конфронтація із сучасниками, яка спіткала і П. Куліша, і Є. Маланюка, і, зрештою, самого В. Базилевського, пояснюється браком освіти, сили духу українців.

В осуді того темного, що було в нашій історії, та вад національного характеру В. Базилевський спирається на судження Т. Шевченка, І. Франка, П. Куліша, В. Винниченка, О. Довженка, на праці М. Грушевського, В. Липинського, М. Шлемкевича, О. Ольжича, на поезію та есеїстику Є. Маланюка. «Пересит риторикою – часто тріскучою і бездарною – завадив розгледіти винятковість ролі цього поета [Маланюка] і всю нелюдську ваготу ноші, яку він, за несповідимістю долі, самотужки звалив на свої плечі» [3, с. 45], – пише В. Базилевський, покликаючи собі за аргумент не лише національну історію, а й сьогодишню реальну дійсність, яка засвідчує: Маланюкові присуди малоросійству, на жаль, не втратили актуальності.

Зголодніла в радянські часи за самоосудливим словом, що кличе до висоти національного буття, нині українська поезія в багатьох випадках перейнялася крайньою національно-самовикривальною риторикою немовби в душі Є. Маланюка. Але, застерігав І. Дзюба, не забуваймо, що Є. Маланюк картає Україну як той, хто воював за неї, зазнав поразки в бою і, опинившись у вигнанні, живе нею, не уявляючи собі іншої Вітчизни, хоч і шле їй скорботні прокляття через океан – без надії, що вона їх почує. В. Базилевський, живучи в Україні, має незрівнянно більше можливості говорити з нею і незрівнянно ширше коло точок зіткнення (в тому числі й больових точок) з її реальностями [6].

Міф України, побудований у поезії В. Базилевського, – багатокомпонентний та багатозначний конструкт. Принципом його побудови була переважно гіперболізація певних подій у давній та новітній історії України, як, наприклад завоювання Києва князем Олегом, загибель князя Святослава, хрещення Русі Володимиром, а також трагедія Чорнобиля, революція на граніті. Радянський період в історії держави В. Базилевський пов'язує насамперед із негативними явищами: сталінськими репресіями, війнами, винищенням національної еліти, важким шляхом до здобуття Незалежності.

Вивчення правдивої історії є важливим для формування свідомого суспільства, тому В. Базилевський засуджує «переписування» подій, яке мало місце за часів радянської влади. Посягання на величне минуле України, часи Київської Русі, було одним зі шляхів знищення самостійності українців. Поет у своїй творчості актуалізує історичні події тисячолітньої давності, наголошуючи на зв'язку поколінь: *«О, як, виявляється, просто зв'язати / сучасне з минулим, якщо хочь на мить / забути напружену тишу палати / і слухать, як час витікає й шумить»* [2, с. 90].

Проте В. Базилевський, на відміну від П. Куліша та Є. Маланюка, має сумніви щодо пошуку історичної істини. Віддаленість подій у часі призводить до викривлення дійсності, а політика за-секречування, яка була розповсюдженою за часів СРСР, лише ускладнює шлях до правди. Ліричний герой В. Базилевського розмірковує над тим, чи достатньо самих лише міфів для витворення історії, бо *«замок на брамі. Ключ від хати / взяли у вирій журавлі. / І хто є хто – не прочитаєти / в дримучих нутроцях землі»* [2, с. 86].

Сама історія представлена вибірково, В. Базилевський акцентує увагу читачів на величких посталях, героях, вартих наслідування (Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Микола Зеров, Олег Ольжич). Творення псевдогероїв, які б обслуговували державні інтереси всупереч національним, викликає гнів та обурення поета: *«Якої ж правди научали? / Кого звеличували ви?»* [4, с. 87].

Залюблений у поетичну душу свого народу, його творчий мистецький хист, В. Базилевський, однак, із сумом помічає невисокий рівень його державотворчої свідомості, схильність до дрібно-го, хуторянського індивідуалізму і політичну апатію. Наша доля, мовиться в одному з його віршів, *«Сама пила й сідала до лемішки. Плювала у колодязь теж сама. Сама гетьманам ставила підніжку. А зебрала вже потім з усіма»* [2, с. 150].

Висновки. Розгляд традиції історіософії у творчості П. Куліша, Є. Маланюка та В. Базилевського дає можливість узагальнити, що їх спільними домінантами є: 1) оспівування «Золотого віку» – княжої доби Київської Русі; 2) за-судження козацьких міжусобиць періоду Руїни; 3) звернення до знакових історичних та культурних постатей в історії України; 4) обурення індиферентністю сучасників; 5) заклики вивчати та досліджувати історію Батьківщини.

У художній історіософії В. Базилевського пере-важає зосередження уваги на прецедентних поста-

тях, що стає частиною авторського стилю. На відмі-ну від П. Куліша та Є. Маланюка, В. Базилевський поєднує історичну та міфологічну реальності, ви-творюючи єдиний художній простір. Він втілює свої історіософські концепції у художніх текстах збірок «Труди і дні», «Вертеп», «Лук і ліра» та в публі-цистичних есеях та нарисах (збірки «Лук Одиссеїв», «Холодний душ історії»). Його погляд на античність як частину історії України мотивує звернення до давньогрецьких та давньоримських міфів і вклю-чення їх до загальної історії українських земель за-галом та української культури зокрема.

Список літератури:

1. Артюх В. Історіософія Пантелеймона Куліша: від романтизму до позитивізму / В. Артюх // Світогляд – Філософія – Релігія: Зб. наук. пр. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – Вип. 2. – С. 5–17.
2. Базилевський В. Вертеп. Хроніка душі: Вірші, поеми / В. Базилевський. – К.: Укр. письменник, 1992. – 302 с.
3. Базилевський В. Холодний душ історії [Текст] : есеї, статті / Володимир Базилевський. – Київ: Ярослав Вал, 2008. – 673 с.
4. Базилевський В. Читання попелу [Текст] : поезії / В.О. Базилевський. – К.: Фенікс, 2007. – 384 с.
5. Вишневецька О.А. Рецепція античності у творчості неокласиків, акмеїстів і скамандритів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук : спец. 10.01.05 «Порівняльне літературознавство» / О.А. Вишневецька. – Тернопіль, 2001. – 14 с.
6. Дзюба І. Полинні меди Володимира Базилевського [Електронний ресурс] / І. Дзюба – Режим доступу: <http://litgazeta.com.ua/articles/polynovi-medy-volodymyra-bazylevskogo-2/>.
7. Кислюк К.В. Історіософія в українській культурі: від концепту до концепції [Текст] : моногр. / К.В. Кислюк. – Х.: ХДАК, 2008. – 288 с.
8. Ковбасенко Ю. Євген Маланюк (нарис життя та творчості) / Ю. Ковбасенко // Історія української літератури ХХ – поч. ХХІ ст.: У 3 т. – Т. 1. – К.: Академія, 2013. – С. 320–330.
9. Куліш П. Зазивний лист до української інтелігенції / П. Куліш // Куліш П. Твори : у 2 т. – К.: Наукова думка, 1998. – Т. 1. – С. 400–412.
10. Куліш П. Листи з хутора / П. Куліш // Куліш П. Твори : у 2 т. – К.: Дніпро, 1989. – Т. 2. – С. 244–280.
11. Куліш П. Маруся Богуславка [Електронний ресурс] / П. Куліш. – Режим доступу: http://ukrlit.org/faily/avtor/kulich_panteleimon_oleksandrovych/kulich-marusia_bohuslavka.pdf.
12. Немченко І. Шевченківські та кулішівські мотиви в творчості Є. Маланюка / І. Немченко // Немченко І. Шевченкова офіра : статті та дослідження. – К. – Херсон: Просвіта, 2008. – 179 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prosvita-ks.co.ua/ivan-nemchenko-shevchenkova-ofira/shevchenkivski-ta-kulishivski-motivi-v-tvorchosti-iemalananyuka>.
13. Павленко Ю.В. Історіософія, історіософські концепції [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: В-во «Наукова думка», 2005. – 672 с.: іл. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Istorijsofija_konceptii.

Сотникова В.Е.

Інститут філології
Київського університету імені Бориса Грінченка

ПОЭТИЧЕСКАЯ ИСТОРИОСОФИЯ ВЛАДИМИРА БАЗИЛЕВСКОГО

Аннотация

В статье проанализирована поэтическая историософия Владимира Базилевского с точки зрения предметности традиций Пантелеймона Кулиша и Евгения Маланюка. Творчество классиков воспринимается как основа для формирования авторской концепции развития Украины. Отмечается, что В. Базилевский последовательно раскрывает свой миф об Украине со времен античности и до сих пор, объясняя ход исторических событий сквозь призму действий прецедентных исторических личностей.

Ключевые слова: Владимир Базилевский, историософия, античность, Пантелеймон Кулиш, Евгений Маланюк, украинская государственность.

Sotnykova V.Y.

Institute of Philology

Borys Grinchenko Kyiv University

POETIC HISTORIOSOPHY OF VOLODYMYR BAZYLEVSKYY

Summary

The article analyzes the poetic historiosophy of Volodymyr Bazylevskyy in terms of the continuity of the traditions of Panteleimon Kulish and Yevhen Malanyuk. Creativity of classics is perceived as the basis for the formation of the author's conception of development of Ukraine. It is noted that V. Bazylevskyy consistently reveals his own myth about Ukraine from the time of antiquity to the present, interprets the course of historical events through the prism of acts of precedent figures.

Keywords: Volodymyr Bazylevskyy, historiosophy, antiquity, Panteleimon Kulish, Yevhen Malanyuk, Ukrainian statehood.